

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 15.4.2011
COM(2011) 214 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind implicațiile socioeconomice ale cultivării OMG pe baza contribuțiilor statelor
membre, astfel cum s-a solicitat în concluziile Consiliului pentru mediu
din decembrie 2008

{SEC(2011) 481 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind implicațiile socioeconomice ale cultivării OMG pe baza contribuțiilor statelor membre, astfel cum s-a solicitat în concluziile Consiliului pentru mediu din decembrie 2008

Directiva 2001/18¹ privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic prevede că, după 3 ani, Comisia ar trebui să pună la dispoziție un raport privind punerea în aplicare a directivei, care să includă o evaluare a implicațiilor socioeconomice a diseminării deliberate și a introducerii pe piață a OMG-urilor. La momentul depunerii raportului ei din 2004, Comisia a menționat că experiența acumulată nu era suficient de amplă pentru o astfel de evaluare.

În decembrie 2008, Consiliul a invitat Comisia și statele membre să studieze din nou această chestiune. Prin urmare, Comisia a lansat, prin intermediul unui chestionar, o consultare a statelor membre privind implicațiile socioeconomice ale cultivării OMG-urilor.

Statele membre erau invitate:

- să prezinte un raport *ex post* privind impactul socioeconomic al OMG-urilor cultivate pe teritoriul național;
- să evalueze *ex ante* posibilele implicații socioeconomice ale viitoarelor culturi de OMG-uri.

Toate statele membre, cu excepția a două dintre ele (BG, IT²), au trimis contribuții. LT a analizat doar impactul OMG-urilor asupra alimentelor și asupra hranei pentru animale, în timp ce toate celelalte state membre au luat în calcul implicațiile cultivării OMG-urilor. Au participat, de asemenea, Norvegia (NO) și câteva părți interesate.

Statele membre au subliniat în permanență faptul că toate contribuțiile lor sunt selecții ale punctelor de vedere ale organismelor publice și părților interesate și că ele nu ar trebui să aducă atingere niciunei poziții politice care ar fi luată ulterior.

Compilațiile neexhaustive ale contribuțiilor individuale ale statelor membre sunt incluse în documentul de lucru al Comisiei care însoțește prezentul raport. Toate contribuțiile primite sunt disponibile integral pe site-ul web al Comisiei³.

¹ JO L 106, 17.04.2001, p. 1.

² Lista acronimelor statelor membre se găsește la următoarea adresă:
<http://publications.europa.eu/code/en/en-370100.htm>

³ http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/index_en.htm

1. REZULTATELE CONSULTĂRII

1.1. Sursele de date

Un chestionar indicativ a fost pus la dispoziție pentru a sprijini statele membre în transmiterea datelor. Chestionarul a fost elaborat pornind de la următoarele puncte principale:

- (1) Implicații economice și sociale
- (2) Sustenabilitate agronomică
- (3) Impactul asupra mediului
- (4) Alte implicații

18 state membre au transmis date în conformitate cu chestionarul indicativ. Statele membre au avut și opțiunea de a transmite contribuțiile în formate alternative.

Din contribuțiile primite reiese că, pentru a pregăti răspunsurile, majoritatea statelor membre au recurs la consultări formale ale instituțiilor naționale și ale părților interesate. Trebuie subliniat totuși faptul că numărul de răspunsuri a fost mai curând diferit și că diferitele părți interesate nu au contribuit uniform la elaborarea răspunsurilor. Într-adevăr, de exemplu, 6 state membre⁴ și-au exprimat în mod explicit regretul în legătură cu faptul că totalitatea contribuțiilor lor acoperă doar o parte dintre părțile interesate relevante la nivel național.

Contribuțiile au inclus date transmise de ministere, autorități regionale, federații profesionale, societăți, organizații neguvernamentale (ONG), centre de cercetare și persoane private. Aceste contribuții primite de Comisie nu au fost uniforme și au cuprins fie o compilație de puncte de vedere care fuseseră sintetizate de o autoritate națională competentă, fie un set integral de răspunsuri din partea unor părți interesate diferite, grupate și transmise direct Comisiei.

Datele furnizate de statele membre au provenit dintr-o gamă largă de surse, inclusiv din studii *inter pares*, sondaje de opinii, studii efectuate pe teren, rezultate ale controalelor efectuate la nivel național, elaborare și studiu de scenarii, ipoteze ale părților interesate și ale persoanelor private.

Din contribuțiile primite reiese că numai 7 state membre⁵ au experiență acumulată în trecut sau în prezent în cultivarea porumbului rezistent la dăunători (Bt) MON 810 în scopuri comerciale. RO a cultivat soia cu toleranță la erbicide (HT) înainte de aderarea la UE, iar cultivarea cartofului modificat genetic Amflora a fost lansată în 3 state membre⁶.

⁴ BE, CZ, ES, PL, RO, UK.

⁵ CZ, DE, ES, FR, PT, RO, SK.

⁶ CZ, DE, SE.

1.2. Analiza răspunsurilor

În urma analizei contribuțiilor primite de la statele membre, din NO și de la părțile interesate, Comisia a identificat următoarele elemente principale:

- înțelegerea semnificației și sferei dimensiunii socio-economice a cultivării OMG-urilor variază în mod semnificativ în rândul statelor membre și al părților interesate. Chestionarul a ajutat la orientarea modului de abordare, dar mai mulți participanți au regretat că termenii, indicatorii și baza pentru comparații (sector convențional și/sau sector organic) nu au fost definite în mod suficient. Au fost sugerate mai multe subiecte suplimentare, cum ar fi etica (semnificația și sfera de aplicare ale termenului fac obiectul mai multor interpretări) – de exemplu, unele interpretări includ valoarea adăugată a OMG-urilor pentru întreaga societate sau impactul lor asupra țărilor terțe).
- multe contribuții s-au dovedit a fi cataloage de date neprelucrate ale gamei largi de opinii privind cultivarea OMG-urilor la nivel național, fără efectuarea unei filtrări sau analize suplimentare de către statele membre pe baza relevanței sau calității înainte de expedierea către Comisie. Prin urmare, a fost dificilă, uneori chiar imposibilă, sublinierea unor poziții clare sau a unor tendințe la nivel național sau european și prezentarea lor într-o formă relevantă din punct de vedere statistic.
- în general, contribuțiile au fost expresia unor opinii polarizate bazate pe informații de bază limitate privind contextul european și influențate de percepția inițială pozitivă sau negativă a respondenților privind culturile de Bt sau HT în Europa și în lume. Discuțiile s-au concentrat asupra coexistenței dintre abordările pro-OMG și abordările pro-convenționale/organice de-a lungul lanțului de aprovizionare (controlul prezenței accidentale a OMG-urilor pe terenuri din vecinătate, obligațiile de separare dintre produsele modificate genetic și cele nemodificate de-a lungul lanțului alimentar și al lanțului hranei pentru animale, alegerea făcută de consumatori), impactul asupra biodiversității, modificarea practicilor agricole și posibilitățile de comercializare a produselor, constatându-se existența unei game largi de puncte de vedere asupra tuturor acestor aspecte.
- răspunsurile au acoperit toate aspectele abordate în chestionar, deși observațiile s-au concentrat în mare măsură asupra impacturilor social și economic ale cultivării OMG-urilor în etapele inițiale ale lanțului de aprovizionare (de exemplu, producția de semințe, cultivarea, apicultura și creșterea animalelor).
- literatura științifică și studiile la care au făcut referință respondenții s-au concentrat în principal asupra impacturilor economice ale cultivării OMG-urilor la nivelul exploatației agricole. De remarcat este faptul că, în general, respondenții și-au susținut estimările privind impactul probabil al culturilor de OMG-uri cu extrapolări bazate pe literatura și experiența din țări terțe, cu excepția respondenților din state membre cu experiență în domeniul cultivării OMG-urilor, care au făcut trimitere și la studii *ex post* realizate pe teritoriul național. Aceste studii naționale subliniază următoarele aspecte:

- randamentele porumbului Bt ar crește în regiuni infestate cu piral. De exemplu, ES a menționat un studiu efectuat de Centrul comun de cercetare (CCC)⁷ în care se arată că, în anumite provincii spaniole infestate cu dăunători, cultivatorii de porumb Bt au înregistrat randamente medii mai mari față de agricultorii convenționali de-a lungul unei perioade de 3 ani (de până la 11,8% în provincia Zaragoza⁸), precum și o creștere a marjei lor brute. PT⁹, RO¹⁰ și CZ¹¹ au semnalat, la rândul lor, o creștere a randamentelor medii de între 7 și 12,5% ca urmare a cultivării porumbului Bt.
- RO a indicat că soia HT cultivată pe teritoriul național până în 2007 a dus la creșterea randamentelor cu 31% în medie¹².
- alte impacturi socio-economice asupra restului lanțului de aprovizionare și a societății în ansamblul ei (de exemplu, transportul, asigurările, industria alimentară, laboratoarele de testare, modelele de angajare/lucru, activitățile administrative, alegerea consumatorilor) au fost de asemenea comentate pe larg în contribuțiile atât ale statelor cultivate, cât și ale celor necultivate. Totuși, punctele de vedere exprimate sunt rareori sprijinite de dovezi științifice și statistice.
- contribuțiile din partea AT, BE, DE, FR, NL, UK au inclus sugestii detaliate privind oportunitatea și modalitatea de analizare a factorilor socio-economici și de luare în calcul a acestora la gestionarea culturilor de OMG-uri în Europa. Mai multe state membre s-au referit și la legislația și experiența NO privind luarea în calcul a elementelor socio-economice pentru autorizarea OMG-urilor.
- mulți respondenți au subliniat faptul că eventualele evaluări socio-economice din viitor ar trebui să ia în considerație și etica, precum și alte politici europene (piața internă, politica agricolă comună, protecția mediului) și oportunitățile și constrângerile juridice la nivel internațional (în special în privința compatibilității cu acordurile OMC și cu Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea).

2. ELEMENTE SUPPLEMENTARE PRIVIND DIMENSIUNEA SOCIO-ECONOMICĂ A OMG-URILOR

În prealabil sau simultan cu procesul de consultare rezumat în prezentul raport, Comisia a revăzut nivelul cunoștințelor asociate dimensiunilor socio-economice ale

⁷ Gomez-Barbero *et al.* (2008). *Bt corn in Spain - the performance of the EU's first GM crop*. *Nature Biotechnology* 26, 384-386.

⁸ Aceste randamente mai ridicate au fost semnificative din punct de vedere statistic numai pentru una din cele 3 provincii care au făcut obiectul anchetei.

⁹ Brookes, G. (2008). *The impact of using GM insect resistant maize in Europe since 1998*. *International Journal of Biotechnology* 10 (2/3), 148-166.

¹⁰ Brookes, G., and Barfoot, P. (2009). *Global impact of biotech crops: Income and production effects 1996-2007*. *AgBioForum*, 12(2), 184-208.

¹¹ Anchetă efectuată de Republica Cehă în rândul agricultorilor care cultivă MON810.

¹² Brookes, G. (2005a) *The farm-level impact of herbicide-tolerant soybean in Romania*. *AgBioForum*. 8, 235-241.

culturii OMG-urilor în Europa și în lume prin diferite mijloace, printre care se numără programele de cercetare europene și internaționale și publicațiile științifice.

2.1. Dimensiuni socio-economice ale cultivării OMG-urilor în țări terțe.

Întrucât marea majoritatea a culturilor de plante modificate genetic la nivel mondial se află în afara UE, serviciile Comisiei au compilat și analizat lucrările științifice internaționale actuale referitoare la dimensiunile economice și sociale ale culturii OMG-urilor. Sinteza publicațiilor studiate de Comisie este disponibilă în documentul de lucru care însoțește prezentul raport.

Conform acestor surse, pentru principalele tipuri de plante modificate genetic actuale (culturile de Bt și HT) există numeroase studii de impact. Studiile asupra incidențelor la nivelul exploatațiilor sunt cele mai abundente; în general, ele se bazează pe anchete aleatorii efectuate asupra unor agricultori din țări în dezvoltare și dezvoltate.

În țările în dezvoltare și dezvoltate, în general reiese în mod concludiv că agricultorii pot avea avantaje economice în urma comercializării culturilor actuale de Bt, prin reducerea cererii de insecticide și/sau creșterea randamentelor, deși nivelul beneficiilor agricultorilor poate varia în funcție de regiune și de an (el depinde de importanța presiunii dăunătorilor). Beneficiile relative ale culturilor Bt pentru micile exploatații par a fi egale sau mai mari decât cele pentru exploatațiile mai mari.

Plantele HT sunt în general cultivate pe suprafețe mari, nu în exploatații agricole mici. Numeroase studii indică diferențe mici sau inexistente între randamentele culturilor de soia HT și soia convențională (cu excepții situațiilor în care combaterea buruienilor a fost foarte inefficientă, ca în cazul culturilor de soia convențională în România). În general, tehnologia HT reduce costurile de producție, dar prețul ridicat al semințelor HT poate fi cauza unui efect limitat, chiar nul, asupra marjei economice brute a agricultorilor (studii în SUA și Canada). În aceste cazuri, adoptarea rapidă de către agricultori nu produce efecte asupra veniturilor exploatației, dar îmbunătățește combaterea buruienilor, simplifică gestionarea culturilor, facilitează practicile de eliminare a lucrărilor de arătură și sporește veniturile extra-agricole ale agricultorilor prin economiile de timp. Cu toate acestea, în anumite cazuri (Argentina) prețul mai redus al semințelor de soia HT generează efecte pozitive legate de marja brută a agricultorilor.

Studii privind efectele microeconomice mai largi (impactul asupra agricultorilor care nu adoptă sistemul, asupra locurilor de muncă în mediul rural, asupra sărăciei și veniturilor gospodăriilor) în țările în dezvoltare sunt foarte rare (limitate la câteva studii de caz în India).

La nivel macroeconomic, studiile sectoriale care abordează amploarea impacturilor economice ale cultivării plantelor modificate genetic și distribuția lor în rândul agenților economici din lanțul de aprovizionare (societățile furnizoare de semințe, agricultorii care cultiva OMG-uri și cei convenționali, producătorii de alimente/hrană pentru animale, consumatorii) sunt mai puțin numeroase decât analizele de impact la nivelul exploatației. Studiile sectoriale se bazează pe modele economice, iar parametrii de modelare duc la o gamă largă de rezultate. „Supracostul semințelor de plante modificate genetic” este unul dintre factorii determinanți ai schemei de

distribuție a bogăției generate de plantele modificate genetic între diferiții actori ai lanțului de aprovizionare.

În fine, puține analize economice au fost efectuate *ex ante* asupra plantelor modificate genetic din noua generație care nu se află încă pe piață (plante care rezistă la secetă, plante cu conținut nutritiv sporit). Este probabil ca, din cauza caracteristicilor acestor plante, să fie necesară elaborarea unor metodologii diferite pentru evaluarea impacturilor sociale și economice.

În concluzie, analizele economice au oferit o imagine de ansamblu clară asupra impacturilor la nivelul exploatației pe plan mondial, dar mai puțin clară asupra efectelor sociale.

Metodele de măsurare a impacturilor economice ar trebui îmbunătățite; în special metodele destinate evaluării impacturilor *ex ante* ar fi foarte relevante pentru situația UE. Limitările actuale sunt legate, în principal, de numărul redus de agricultori respondenți, de utilizarea metodelor bugetare incomplete în locul analizelor econometrice mai complexe și de numărul mic de studii privind impacturile microeconomice mai largi. Studiile de impact în amonte (sectorul semințelor) și în avalul (alimente/hrană pentru animale/consumatori) exploatației sunt rare. Aceeași afirmație poate fi făcută în privința regulilor de segregare (etichetare-reguli de coexistență). Chestiunile de metodă trebuie îmbunătățite pentru a aborda aceste aspecte.

2.2. Programe de cercetare finanțate de UE consacrate perspectivelor socio-economice ale cultivării OMG-urilor

Comisia finanțează programe de cercetare privind OMG-urile de peste zece ani în contextul celui de-al cincilea și celui de-al șaselea programe-cadru pentru cercetare¹³. Unele dintre aceste proiecte par a fi extrem de importante în contextul evaluării impacturilor socio-economice ale cultivării de OMG-uri în Uniunea Europeană.

- *Rezultate și perspective privind coexistența și trasabilitatea lanțurilor de aprovizionare OMG și non-OMG (CO-EXTRA – 2005-2009)*¹⁴

Chestiunea coexistenței, de la însămânțare până la comercializare, a lanțurilor de aprovizionare OMG și non-OMG a fost examinată în detaliu în cadrul proiectului CO-EXTRA. Cele mai importante concluzii legate de implicațiile socio-economice sunt enumerate mai jos:

- Măsurile tehnice ar putea garanta atingerea pe termen lung a obiectivului unei coexistențe la pragul de etichetare de 0,9% pentru hibridi de porumb, cu condiția ca loturile de semințe să fie suficient de pure.
- coexistența dintre culturile modificate genetic și culturile nemodificate genetic este considerată fezabilă, dar depinde substanțial de condițiile și practicile locale de mediu.

¹³ Pentru informații suplimentare, puteți consulta culegerea de concluzii ale cercetării finanțate de UE în domeniul culturilor modificate genetic [„A decade of EU-funded GMO research (2001-2010)”] ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/kbbe/docs/a-decade-of-eu-funded-gmo-research_en.pdf.

¹⁴ <http://www.coextra.eu/>

- coexistența în lanțul de aprovizionare este considerată posibilă în cazul unei organizări adecvate a lanțului, care generează costuri specifice legate de păstrarea separată a produselor de la exploatație la fabrică, de efectuarea testelor analitice și de asigurarea trasabilității produselor.
- în ceea ce privește atitudinea consumatorilor față de etichetarea OMG-urilor, între 40% și 70% dintre consumatorii din țările participante la anchetă ar dori să aibă posibilitatea alegerii între produse care conțin OMG-uri și produse fără OMG-uri.
- *Introducerea durabilă de plante modificate genetic în agricultura europeană (SIGMEA – 2004-2007)*¹⁵

Proiectul SIGMEA viza crearea unui cadru științific destinat informării factorilor de decizie în privința măsurilor adecvate de coexistență și trasabilitate pentru cultivarea OMG-urilor.

În cadrul proiectului s-a elaborat, *inter alia*, un model multicriterii calitativ destinat evaluării impacturilor ecologice și economice.

Rezultatele obținute au demonstrat, în general, că situația agricolă (peisajele, sistemele de cultură, clima, practicile), proporția plantelor modificate genetic pe suprafața agricolă utilizată și voința de cooperare a agricultorilor determină costurile de coexistență. De asemenea, analizele SIGMEA demonstrează că aspectul economic și nivelul de adecvare al diferitelor măsuri sunt determinate, în principal, de repartitia spațio-temporală a terenurilor și a culturilor. Acest lucru indică faptul că măsurile de gestionare a coexistenței ar trebui să fie cât mai flexibile, în limita posibilităților, și să se sprijine pe informații locale privind caracteristicile terenurilor, în timp ce la nivelul autorităților regionale și naționale nu există decât linii directoare și reguli generale.

- *Europeii cumpără alimente care conțin OMG-uri? (CONSUMERCHOICE – 2006-2008)*¹⁶

Proiectul CONSUMERCHOICE viza, *inter alia*, măsurarea și compararea atitudinilor consumatorilor din 10 state membre¹⁷ față de alimente care conțineau OMG-uri, precum și comportamentul lor de cumpărare efectiv când aceștia aveau posibilitatea să aleagă între produse alimentare care conțineau OMG-uri și produse fără OMG-uri. Concluziile sunt următoarele:

- răspunsurile primite de la consumatori prin intermediul chestionarului privind alimentele care conțin OMG nu furnizează nicio informație fiabilă asupra cumpărăturilor pe care aceștia le fac în magazine alimentare.
- europenii cumpără alimente care conțin OMG-uri când ele sunt prezente fizic pe rafturi.

¹⁵ <http://sigmea.group.shef.ac.uk/>

¹⁶ <http://www.kcl.ac.uk/schools/biohealth/research/nutritional/consumerchoice>

¹⁷ CZ, DE, EE, EL, ES, NL, PL, SE, SI, UK.

3. URMĂTOARELE ETAPE

Contribuțiile statelor membre sunt utile din perspectiva clarificării în cazul în care există deja date statistice relevante privind impacturile socio-economice ale cultivării plantelor modificate genetic în Europa (în principal, consecințele economice asupra exploatației). Cu toate acestea, nu există fapte și statistici specifice contextului european pentru a sprijini punctele de vedere exprimate de respondenți. Prin urmare, contribuțiile subliniază că, în prezent, efectele socio-economice actuale și viitoare ale cultivării OMG-urilor în Europa, în toate punctele lanțului alimentar și asupra societății în ansamblu, deseori nu sunt analizate în mod obiectiv.

Pe baza acestor considerații, Comisia afirmă că, în prezentul raport, ar fi inadecvată efectuarea unei analize mai detaliate asupra aspectelor particulare abordate în contribuțiile individuale ale statelor membre.

Cu toate acestea, Comisia consideră că discuțiile privind acest subiect sensibil ar trebui aprofundate pentru a permite evoluția de la percepții polarizate la rezultate mai tangibile și mai obiective. Prin urmare, Comisia sugerează regruparea principalelor concluzii ale acestei consultări cu alte inițiative privind impacturile socio-economice ale OMG-urilor (de exemplu, proiecte de cercetare incluse în Cel de-al șaselea program-cadru de cercetare și, după caz, observații din țări terțe) și lansarea, pe baza unor argumente științifice solide, a unei reflecții avansate la nivel european, în scopul:

- definirii unui ansamblu de factori fiabili care să permită reliefaarea consecințelor socio-economice efective *ex ante* și *ex post* ale cultivării OMG-urilor, de la producția de semințe la consumatori pe teritoriul Uniunii Europene; ar trebui elaborat un cadru metodologic pentru definirea unor indicatori socio-economici exacti care să fie monitorizați pe termen lung și reguli corespunzătoare pentru colectarea datelor. Grupul părților consultate ar trebui să includă toți actorii de reglementare și economici ai lanțului de aprovizionare, precum și societatea în ansamblu;
- explorării diferitelor abordări pentru a se profita eventual, în cadrul gestionării culturilor de plante modificate genetic în Uniunea Europeană, de înțelegerea mai bună a acestor factori socio-economici multidimensionali. Expertiza statelor membre care au demarat deja procesul de reflecție privind aceste aspecte ar trebui luată în calcul.

Această reflecție ar trebui stabilită și pusă în practică împreună de către statele membre și Comisie. Părțile interesate ar trebui asociate, de asemenea, în mod activ pentru a garanta succesul acestui proces.

ANEXĂ

Informații de bază privind cultivarea OMG-urilor în cele 27 de state membre ale UE

	Cultivarea comercială de OMG-uri	Evenimente	Suprafață cultivată (porumb Bt –2008)	Clauză de salvagardare	Măsuri de coexistență (începând cu aprilie 2009)
AT	Nu		0	Porumb-Cartofi	Da
BE	Nu		0	Nu	Da
BG	Nu		0	Nu	Nu
CY	Nu		0	Nu	Nu
CZ	Da	Porumb Bt Cartofi pentru amidon	8 400ha	Nu	Da
DE	Da până în 2008	Porumb Bt Cartofi pentru amidon	3 371 ha	Porumb	Da
DK	Nu		0	Nu	Da
EE	Nu		0	Nu	Nu
EL	Nu		0	Porumb	Nu
ES	Da	Porumb Bt	79 269 ha	Nu	Nu
FI	Nu		0	Nu	Nu
FR	Da până în 2007	Porumb Bt	0	Porumb	Da
HU	Nu		0	Porumb-Cartofi	Da
IE	Nu		0	Nu	Nu
IT	Nu		0	Nu	Nu
LT	Nu		0	Nu	Da
LU	Nu		0	Porumb-Cartofi	Da
LV	Nu		0	Nu	Da
MT	Nu		0	Nu	Nu
NL	Nu		0	Nu	Da
PL	Nu există informații oficiale		0	Nu	Nu
PT	Da	Porumb Bt	4 851 ha (suprafață înregistrată până în iulie 2008)	Nu	Da
RO	Da	Porumb Bt Soia până în 2007	7 146 ha	Nu	Da
SI	Nu		0	Nu	Nu
SK	Da	Porumb Bt	1 940 ha	Nu	Da
SE	Da	Cartofi pentru amidon	0	Nu	Da
UK	Nu		0	Nu	Nu

Pentru informații suplimentare, puteți consulta raportul publicat de Comisie la 2 aprilie 2009 privind coexistența între culturile modificate genetic, agricultura convențională și agricultura ecologică (http://ec.europa.eu/agriculture/gmo/coexistence/index_en.htm).